

משלת מצרים אינה רוצה בהם - הישראלים אינם מאכילים אותם

כאן כשם שאנחנו שולחים רופאים צעירים לשנת-שירות בספר. מקבלים משכורת טובה, אבל מתגעגעים הביתה. לפני חודש עמדו לשוב כולם למצרים. כך הודיעו להם, אבל ברגע האחרון סירבה הממשלה המצרית לקבל אותם בחזרה. כי הם מצרים, ואל-עריש היא חלק ממצרים. לכן הם נשארו.

★ ★ ★

ככה זה

גדולים משחקים בנו. הם מנהלים **זו** את המישחקים שלהם על חשבוננו. הם בטח יגיעו לידי הסדר. בעוד חצי-שנה, שנה, ובינתיים אנחנו נמות מרעב! לשיחה הצטרף גבר בעל שיער שיבה, לבוש גלאביית פסים. גם הוא מורה. מתבל את דיבורו במשפטים אנגליים מהוקצעים. "משכורת לא קיבלנו זה שלושה חודשים. ממה נחיה? אני כבר מוכר את הרהיטים שלי. דבר ששחה מאה לירות מכרתי בחמש לירות."

כאשר הסתלק הצבא המצרי, פשטה האוכי לוסיה האורחית על מחסני-המזון בכחנות. מאז אוכלים תושבי אל-עריש שימורים. "אבל כמה זמן אפשר לחיות בלי ירקות, בלי פירות, בלי לחם? אנחנו כבר חולים מהשימורים!"

הוא היה רוצה לחזור הביתה. לא רק הוא. החבורה הקטנה שהצטופפה סביבו מאשרת זאת בנידראש קולקטיבי. אחד הוא מנהל בית-הספר. נקודות-הקעקע מראות שהוא קופטי. שני הוא מפקח מינהלי במשרד הדינון. המורה האלכסנדרוני פונה אליו כ"יוסף ביי".

"יוסף ביי?" אני שואל, "עוד קוראים למישהו ביי או באשא? הרי ביטלתם את תוארי האצולה..."

האלכסנדרוני אינו משיב. המורה לאנגלית מסביר במקומו: "ככה זה אצל בני-ארם. לא הכל הולך לפי צו רישמי. אומרים למישהו ביי בלי כונה, רק בשביל ההרגשה הטובה."

ובליבי היררתתי: כמה דברים עוד עושים במצרים בלי כונה, רק בשביל ההרגשה ה"טובה, כמו בימי פארוק?"

★ ★ ★

גדולים גניטימיים

מדוע לא יפתחו את בתי-הספר וילמדו את ילדי אל-עריש — וכך יקבלו משכורת?

המנהל הקופטי, שמצץ בשקט את הנר-גילה שלו, השיב: "אי-אפשר. גם מבחינה טכנית אי-אפשר. הכל הרוס. לא נותרו רציפות בבתי-הספר. התושבים עקרו את ה"קרשים כדי להשתמש בעץ לבישול". אילו היו קרשים, היה חסר משהו אחר. ואם הכל היה נמצא — היו מסרבים לשתף פעולה עם הכובש.

"ברור שיש כאן התנגדות לשלטון הכיבוש. זאת זכותנו. זאת חובתנו להתנגד. כמו, למשל, זריעת מסמרים על הכביש, והקמת מחסומים. "אלה גילויים לגיטימיים של התנגדות עממית". פסק. "זה אינו פותר את שלטונות הכיבוש מן החובה להבטיח תנאים מינימליים למחיית האוכלוסייה."

במקום זה, לרבויו, נמכרים המיצרכים שנמצאו במחסני הממשלה המצרית לכוחרי עזה. "להם יש כסף. לנו אין. המיצרכים הולכים ישר לשוק השחור בעזה. וכאן — המחירים עולים."

הוא אינו אוהב במיוחד את אנשי עזה. ברור שהוא מצטער שצה"ל ביטל את ה"מחסום בין הרצועה לבין סיני, ושעכשיו יכול כל פלסטיני להיכנס לשטח מצרים בלי רשיון.

★ ★ ★

כמה לירות

בניין המושיב ישב רבי-סרן מנשה — ומולו נציג משרד-העבודה. הם דנו בפתיחת לישכת-עבודה במהירות המכסימלית. סגן-המושל מסר את הפרטים היבשים: 40 אלף תושבים. לפחות 4000 זקוקים באופן דחוף לעבודה. כולם כבר מייקרי-סעד. מקורות-עבודה — מוגבלים. בחודש הבא יתחיל קטיף התמרים. בינתיים: רק קצת דיג. איסוף השלל נגמר כמעט לגמרי.

הוא יספק את המשרד, את הרהיטים, ימצא לפעול. שהאנשים יתחילו לעבוד. לקבל כמה לירות למחייה.

הוא אינו רוצה להיות מושל של עיר רעבה.

ילד וילדה נזכרים באשפה בכניסה לאל-עריש. הם מחפשים שיירי

אוכל. העיר, שאיש כמעט לא ברח ממנה במלחמה, נשארה ללא מקורות-

הכנסה. מקוריה-הפרנסה העיקרי — מחנות הצבא המצרי — נעלם.

מאת שלום כהן

אל-עריש עיר הרעב

גלים היא קיצור של גלימנופולוס, נכבד יחני שעל שמו נקראה תחנה באלכסנדריה. עכשיו הזמן להיות בגלים, אמרתי לו. כי גלים שוכנת על שפתי-הים, ויש בה חוף נהדר, בעיקר לעשירים. הוא נאנח בנגעוועים.

"אני גר בדיוק מאחורי תחנת הדלק. אתה זוכר איפה תחנת הדלק?"

אני זוכר. "אבל אנחנו לא הולכים לחוף בגלים. עכשיו באים לשם כל בני באקוס. אנשים בסדר הולכים לחופים החדשים."

הוא נאנח על התופעה הזאת, שבני שכונת-העניים פלשו לחופי האצולה, ואדם הגון צריך להוציא 150 לירות מצריות ל-שנה כדי לשכור קבוצה על החוף במרחק רב. בחוף שפעם היה שמור למלך, אחרי ארמון מונטזה.

מי יכול להרשות לעצמו הוצאות כאלה? הוא מנה אותם: שחקנים, עתונאים, מנהלי חברות ממשלתיות, קציני צבא. לאלה לא חסר מעולם כסף במצרים, וגם היוב לא חסר להם.

★ ★ ★

ברגע האחרון

היא מורה ונהג לנסוע הביתה פעם [בחודש]. "כל המצרים שבערו באל-עריש קיבלו כרטיסיה-הנחה ברכבת", סיפר לי. "מה פירוש כל המצרים — הרי כל תושבי אל-עריש הם מצרים..."

הוא חשב לרגע והשיב: "כן, כולנו מצרים כן. אבל יש מצרים של סיני ומצרים של עמק הנילוס. כן, זהו, אנחנו בני עמק הנילוס. אוולאד ואדי אל-ניל."

יש 5000 מהם באל-עריש: מורים, פקי-דים, מדריכים ומשפחותיהם. הם נשלחו ל-

איפה הנבול בין מצרים וארץ-ישראל? מי ראה אותו לאחרונה? על המפה הוא עוד מצוייר. אבל כשנסועים בכביש — אין שום זכר. אותו כביש שיוצא מתלאביב ועובר בעזה נכנס למצרים באופן החלק ביותר.

סימן-הדרך הראשון שנתקלתי בו היה אנושי: מכונת קטנה עמדה בצד הכביש, כשפניה לכיוון עזה ושתי דלתותיה פתוחות.

בצד, על האדמה החולית והבהירה, פרשו שני גברים שתיחוץ צבעוני והתפללו לאללה, כשפניהם למזרח. הם לא לבשו את הקומבאו הפלסטיני, לא את העבאיה הבדואית, וגם לא את החליפה האירופית הכבדה שערכים עירוניים מתענים בה באלגנטיות נוראה.

הם לבשו גלאביה לבנה וארוכה. גליביה מן הסוג שלובשים רק במצרים. חולצה שנגמרת בקרטול.

רק אז ידעתי כי אנחנו במצרים.

★ ★ ★

לא חסר להם

כ"אן רעבים, אדוני. רעבים, רעבים! " זה היה המצרי הראשון שאני פוגש על אומה מצרית מאז כיבוש שארם אל-שיך בשנת 1956.

הוא היה עצוב מאוד — דבר שאינו רגיל אצל מצרי.

ישבנו בבית-קפה ברחוב הראשי של אל-עריש. הוא היה ידידותי מאוד, ונראה שהוא משתוקק לפתוח בשיחה. כמה משפטים של מהיבך, ואחר כך: "אתה מדבר ערבית מצרית טהורה. איפה למדת אותה?" סיפרתי לו שלמדתי וחייתי באלכסנדריה. עיניו התרעעלו. "גם אני מאלכסנדריה. אני גר בגלים."

קבוצה עליזה של מטיילות ישראליות מי נחליאל בשומרון, העדיפה בילוי בשפתי-הים היפה של אל-עריש על ביקור בעיר המוזנחת.

מח לחזור אשתו וילדיו מחכים לו באלכסנדריה. לו לא פרצה המלחמה לפני גמר הבחינות בבית-הספר — היה מספיק לחזור לשם.

מורה נבוכ הוא בא מקהיר, כדי לשמש מורה בגדולים מנהלים את המישי-קאים שלהם — ואנחנו פה מתייסר אסר.